

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в насажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.

Реклямації неопечатані в вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Руска мова а адвокати східної Галичини.
(Статя надіслана).

В справі законно признаного уживаня рускої мови по східно-галицьких судах в зносинах з рускими сторонами вказано недавно лише на одну сторону медалю. Положено передовсім натиск на самі суди, які в безсумнівно закопом обовязані при всяких переслуханях руских сторін послугувати ся в слові і пясмі рускою мовою, до чого непотрібно зовсім аж виразного жаданя сторони. В доповненю послідної статі позволимо собі звернути ще увагу на східно-галицьких адвокатів.

Всі знаємо добре, що їх клієнтеля, як не виключно, то в кождім случаю в перемагаючій більшости чисто руска. Мимо того однак всі польські і жидівські адвокати в справах руских сторін вносили і вносять заєдно без найменшої перемонї поданя до судів виключно в польській мові.

Треба нам над тим застановити ся, схаменути ся і зрозуміти, що так дальше не може бути! Ся соромна і упокорююча нас аномалія повинна раз на все устати.

Рускі сторони не повинні дальше позваляти на таке їх безпримірне легковаженє. Ми даємо чужим адвокатам спроможність межи нами жити, з нас дорабляти ся мастків, а за свої гроші може-

мо хиба від них судати, щоби в наших справах вносили до судів лише рускі пясма і заступаючи нас в судї послугували ся лише нашою рускою бесідою.

Не може улягати сумнівови, що до сего жаданя під напором конечности кожда канцелярия адвокатска примінить ся, бо адвокатоми преці залежить на клієнтах, з котрих жиє.

А колиб навіть (що єсть неімовірне) знайшли ся такі канцелярії адвокатскі, що не хотіли би уживати руского пясма, то з боку руских сторін повинен їх стрітати без пощадний бойкот, бо ті, що руским грошем доробляють ся мастків, повинні знати, які мають обовязки супроти рускої суспільности.

Руский народ не знає ніякої ані релігійної ані расової ненависти, в аж до пересадитолерантний, однак кождому, що на его власній землі, зрошеній обильно его кровию, надуживав прав гостинности і самого хазяїна, хотів би зіпхати до родї гостя, мусить з нілою рішучостию і без зглядностию сказати свое: Quos ego!...

На цілім просторі східної Галичини повинні потворити ся місцеві організації, яких задачею булоб вказувати Русинам, в першій мірі селянам, шукаючим правної поради, лише такі адвокатскі канцелярії, котрі в справах руских сторін уживають в зносинах з судом і иншими властями лише рускої мови. До инших

канцелярий безусловно не повинні удавати ся Русини.

Нашим селянам не треба забувати, що коли наплив клієнтів до руских адвокатів буде великий, будуть могли наші адвокати біднійшим сторонам уділювати правної поради дешевше, а зовсім бідним навіть за дармо. Доси приходило їм се дуже трудно, бо наші люди прямо облягали чужі канцелярії, не застановляючи ся над тим, що своїм кроваво запрацьованим грошем піддержували Польщу на Руси.

Подібно як з адвокатами повинні рускі сторони поступати також з нотарями, від котрих також треба рішучо домагати ся виготовлюваня грамот лише в рускій мові.

Сей клич, се жаданє руских пясм на кождім кроці від адвокатів і нотарів повинні стати ся для кождого Русина народною заповідію і не вільно нікому з нас від сего відступати. Ми даємо гроші, а той що їх бере, повинен так робити, як ми погребуємо!

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В Чехах прийшло на ново до острого язикового спору. Розходять ся о те, якого язика мають ужива-

ти Ростиславич» нераз були виставлювані в театрі. Пізнійших уже не виставлювано з причин, про які буде мова в листах.

Ображений поет шукав собі деінде притулку; вдавав ся (1888 і 1889) до редакції «An der schönen blauen Donau», куди післав свої оповіданя: Сруль чи Петрик і Мєсть Черногорця, але їх ненадруковано; потім (1887 і 1889) заїхав аж до «Бєсьды» Осипа Мончаловского та «Нового Галичанина» Петра Поляньского; року 1890 переписував ся із Сахер-Масохом, для котрого переклав деякі свої праці (н. пр. Гната Приблуду), але той їх нігде не помістив; нарешті 1890 почав дещо друкувати у «Дзвінку» В. Шухевича і его покинув — ображений сатирою Франка.

В дальших роках порядкував свої музикальні праці та поезії, читав історію (результати сего читаня драма і повість про Мазепу), перекладав свої оповіданя та поеми на німецьке і т. п. Взагалі аж до своєї тяжкої слабости 1902 р. не спочивав.

(Дальше буде).

Матеріяли до історії буковинської Руси.

(Дальше).

V.

Важнійші праці із Воробкевича. в роках 1876—1897.

Від р. 1876. І. Б-ич знов займав ся більше поезією, хоч мало написав таких віршів, що мають більшу вартість. Займали его тогди воєнні пригоди на балканьскім півострові і на тих пригодах заснував він кілька поем; важнійші з них «Гостинець з Босни» (1879). Крім того написав поеми «Нерон» (1876), «Клеопатра» (1879), «Цар Іван Грозний», поему в 12 піснях (1881), але недокінчену, та досить багато менших поезій, які поміщав у Весні, Родиннім Листку і в календарях. Ціннійші з тих часів (1878—1885) є драми та оперетки В-а. Для зрозуміння дальших листів подаємо тут показзчик его сценічних творів:

1874. Каспар Румпельмаєр, комічна опера в 2 актах.

1875. Гнат Приблуда, мєльодрама з гуцульського житя в 5 актах.

1878. Вбога Марта, мєльодрама в 4 актах.

1879. Золотий монс, комічна оперетка в 3 актах.

1880. Пані, молода з Босни, комічна оперетка в 3 актах.

1882. Пан мандатор, комедия зі співами і танцями в 2 актах.

Янош Іштенгази, комічна оперетка в 1 актї.

Василько Ростиславич, істор. драма в 4 актах.

1883. Новий двірник, мєльодрама в 4 актах.

1884. Петро Конашевич Сагайдачний, драма в 5 актах.

Демон-горівка, чародія в 5 актах. Пан Венцлїчек, комедийка, котра затратила ся, написана в рр. 1882—1884.

1885. Блудний син, образ з Борислава, в 5 актах.

1888. Комедия без автора в 1 актї.

1891. Кочубей і Мазепа, драма у 5 актах.

З прозаїчних праць важні ще:

1895. Ali, Pascha von Janina, und die Sulioten, — ein düsteres Lebensbild aus Südalbanien. Є лише німецький оригінал.

1897. Іван Мазепа і Василь Кочубей, історична повість.

Із тих 17, тут названих праць доси ні одна не друкована, хоч оперетки і драми, аж до «Нового Двірника» (крім драми «Ва-

ти поштові уряди в Чехах яко в н у т р і ш н о г о у р я д о в о г о, ч е с к о г о ч и н і м е ц к о г о. О ч и в и д н о Н і м ц і ж а д а ю т ь, щ о б и в п р о в а д ж е н о в и к л ю ч н о н і м е ц к и й я з и к, п р о т и в ч о г о з а п р о т е с т у в а в ч е с к и й м і н і с т е р д р. Ж а ч е к.

Ческа часопись Den подає загальний начерк розпорядку що до урядового язика в поштових урядах, де означено, в яких випадках і де можна вести переписку в чеськім язичі, а коди виключно в німецькім. Сей язиковий спір дав Німцям повід до сего, що они стали покликувати своїх послів до рішучої обструкції в державній раді.

Державна рада зібрала, ся поновно 20. с. м. Чехи виступили зараз з інтерпеляціями в справі чеських написів на залізничних двірцах льокальних залізниць в Чехах. Розуміє ся, що Німці виступили сейчас против сего. Посол др. Кіндерман доказував навіть, що сей спір з Чехами можна поладити лише „кровю і залізом“. Дебата заострила ся до тої степені, що віцепрезидент др. Штайнвендер був приневольений взивати часто бесідників до порядку.

Руский клуб постановив на останнім засіданню запротестувати против того, щоби поладженє язикових справ обмежено виключно до Чех, позаяк язикові спори повинні бути урегульовані в дорозі державного закону в цілій державі. Клуб має поставити нагале внесенє про державний, язиковий закон. Також постановив клуб домагати ся, щоби справа утвореня руского університету у Львові була дискутована в палаті разом зі справою утвореня італійського факультету в Відні. Korresp. Centrum доносить, що виконний комітет Славянського Центра зложеного з полудневих Славян, чеського католицко-нар. сторонництва і старо-рускої партії (кацапів) відбув засіданє, на котрім радженє над розширенєм організації Центра і осягнуто порозумінє.

На конференції, яку відбули представники німецьких послів з президентом міністрів, заявили они, що Німці не візьмуть участи в анкеті. Отже анкета не відбуде ся. Супротив того кабинетове пересиленє стає неунікнимим.

Рівночасно кружить поголоска, що тимчасовий урядничий кабинет бар. Бінерта буде замінений на сталий кабинет урядничий, а парламент буде відрочений, бо супротив безнастанного збільшуваня числа нагих внесень не можна буде поладити навіть контингенту рекрутів в парламентарний спосіб. Не в виключеним, що ще сего року, колиб палата послів показала ся нездібною до праці, вступило би ві розвязанє. Так доносить Сог. Centrum.

Цісар приняв сими днями угорского міністра Андрашого на аудієнції в Шенбруні. Міністер здав справу не лиш в квестиях свого обсягу, але також о загальнім положеню на Угорщині, а по конференції з бар. Еренталем відїхав до Будапешту. Віденські дзєвники доносять, що вислід аудієнції Андрашого у цісара є той, що виборчу реформу на Угорщині відложено, бо теперішня хвиля не надала ся до ві переведеня.

N. W. Tagblatt подає, що реформу відложено, щоби уможливити заключенє компромісу між коаліційними сторонництвами в банковой справі. Дперва тоді буде могла прийти на дзєвний порядок виборча реформа і військова угода.

N. Fr. Presse подала, що вибуху міністеріального пересиленя не дасть ся уникнути і що димісія міністра Андрашого запевнена а W. Allg. Ztg. що президент угорского сойму Юст буде покликаний до кабінету. Натомість угорске кореспонденційне бюро подає, що оно уповажненє з компетентної сторони до

заяви супротив ріжних дзєвникарских вістий і поголосок о кабинетовім пересиленю, що поголоски сї зовсім неправдиві. Серед представителів угорского правительства панує повна солідарність а аудієнції угорских міністрів у цісара, по котрих можуть евентуально слідувати ще дальші, в виразом однодушного порозуміння всіх членів кабінету.

Гр. Апоні відбув конференцію з міністром Кошутом і удав ся відтак до Відня на спеціальну аудієнцію до цісара, щоби в заступстві хорого Кошута здати справу о загальній політичній ситуації. За кілька дзєнь має бути на аудієнції у цісара президент посольської палати Юст. По тих аудієнціях очікують певних децизий в угорекім пересиленю. З добре поінформованої сторони доносять, що колиб незанисимці схотіли обняти самостійно управу, то не зустрінуть трудностей з жадної сторони.

Заграниця.

Воєнна рада, яка після поголосок мала зібрати ся в Білгороді, відбула ся дійсно. Зовсім певна річ, що розходить ся тут о новинне поготівлє Сербії. Показало ся одначе, що положенє Сербії під війсковим зглядом дуже невїдрадне. Кріпости на границі Болгарії є в дуже лихим стані, кріпосній артилерії бракує амуніції, кіннота не має потрібного запасу коний, а технічний відділ потрібних матеріялів. Серед офіцерского корпусу панує цілковитий бракує карности. Деякі висші сербські офіцири висказують погляд, що Сербія супроти сего зовсім нездібна до війни і колиб її розпочала, то наразить ся на пенну загладу.

Мимо сего поступова сербска часопись „Правда“ грозить Европі, що коли боснійске питання не буде розвязанє по мысли Сербів, то Сербія готова довести до сего, що європейський мир буде сильно нарушений.

Гнат Михайлович.

Відродженє литовского народу.

II. часть.

Литовско-польскі церковні відносини.

(В звязи з останніми ексцесами в костелах в Вильні).

Усі Литовці, замешкуючі Росию, є католиками латиньского обряду. Они мешкають на території трох дисцезий: Ковно, Вильно і Сейни. В Ковні і Сейнах є сьвященство виключно литовске. Капітули і єпископства обсажені рівнож литовскими достойниками. Лиш в Сейнах є вже 5 років адміністратор єпархії, бо Поляки роблять трудношти, щоби се достоїнство одержав Литовець. Давнійше був там єпископом покійний о. Барановский, литовский поет і патриот. „Каменем преткновенія“ є дисцезия вильєнска. В ній лиш $\frac{1}{4}$ часть сьвященства та $\frac{1}{4}$ часть богословіз становлять Литовці а єпископи і капітули були завжди польські. Причина лежала в тім, що до семинарів духовних приймали лиш шляхоцких снів а ті були Поляками. Дперва по наданю свободи в Росії почали приймати там також хлопских литовских синів і від сего часу дагуєть спір литовско-польский в церквах. Справа розогнилась через се, що власти почали слати литовских сьвящеників в польскі парохії а польских в литовскі і то усе для ослабленя литовского руху і польонізації. Єпископ Роп, занятый сво-

ю польскою політикою, ігнорував жалі і просьби Литовців, щоби змінити сї обставини. Дперва тепер в єго заступстві править єпархією о. адміністратор Михалькевич, який для проби розпорядив, щоби говорено через три неділі литовскі проповіді по костелах в Вильні, а третої неділі мали збиратись підписи тих, що хочуть литовської мови в костелах. Перебіг справ високо характеристичний подаємо за литовскими часописями.

I. литовска проповідь.

Отсі стрічки, які слідуєть, беремо із ч. 123 (128) литовської часописи „Viltis“ в дописи з „Вильна“. Дописуватель пише, що слідує: Старих мешканців Вильна мало вже остало. Оден із них д. Ольєрд Вільчинський сьвідчить, що 50—60 літ тому, мешканці в околиці Вильна гонюрила по литовски а навіть у самім городі Вильні тяжко було найти чоловіка, без ріжниць чи був се жид чи пан, з яким не можна би було порозумітись в литовській мові. Через те голошено проповіді в церквах по литовски. Повстанє з р. 1863 було великим нещастєм для Литви, бо обмежило права язиків. Поляки, яким відібран всякі полігічні права, узялись тепер нзмєнше горячо до пропагованя своєї батьківської мови і то в церквах (костелах), бо правительство вигнало польску мову з шкіл і адміністрації. Литовска мова була опущена, навіть ворота костелів були для неї замкнені а мешканці забували її в другім і третім поколіню.

По довших літах боротьби, вибороли вкінці Литовці від Поляків одинокий костел св. Миколая, який перед тим був опущений і понеханий. Він був наче центром, в яким могли Литовці зібратись на богослуженє. Але прийшов памятный дзєнь, в яким литовска мова зазвеніла в 9 вильєнских костелах, се єсть в катедрі та в 8 парохіальних костелах. В тім дзєні о 9 год. литовскі проповідники голосили в своїй рідній мові слоно Боже. Вражінє було незвичайно велике, проповідники були сильно зворушені, слухачі плакали. Навіть і сї, які лишались на литовській проповіді лише з цікавости, виявили велике заінтересованє. Год. 9. рано се час дуже невідповідний для Литовців. Бідаки, слуги, кухарки не можуть в тім часі вийти з домів. Мимо сих неприхильних обставин зібрало ся по всіх церквах около 2.700 Литовців. Се число, в так здеціоналізованім місті як Вильно не малє.

Загально говорячи, на сій першій, литовській проповіді Поляки поводили ся досить спокійно. До сего причинив ся немало наказ достойного Адміністратора, виданий до парохів, що коли би що небудь зайшло в костелі, то одвічає сам парох, бо із сего можна буде пізнати, о скілько такий парох уміє провадити своє стадо. Отже нічого так злого не зайшло, мимо сего, що фанатична товпа, яка називала себе ніби Поляками, дуже ворожо дивилась на слухачів проповіді Литовців. — Але мимо сего не обійшлоь без деяких вибухів польского шовінізму. Уже в суботу (перед литовскою проповідію) деякі литовскі проповідники одержали листи з погрозами, щоби не важлились проповідати по литовски, коли не хочять наразити ся на смерть. Ніхто з проповідників не послушав сих погроз, усі проповідали та усі живють. В костелі св. Петра, де проповідав о. Малюкевич, можна було чути при виході із костела: „не треба литовської мови“. А якась жінка почала на сю тему викрикувати, але небавом замовкла, тим більше, бо Литовці заявили, що і половина їх не прийшла слухати проповіді, боячись Поляків, які грозили, що як хто впише ся до „Литвоманів“ сего они навіть з Виль-

на викинуть. — В костелі св. Івана під час литовської проповіді о. Янушевича почалась в бічній каплиці служба Божа для учеників. Ученики пішли до каплиці, але яких 20 лишило ся в костелі, щоби слухати проповіді. Пралат Ганушевич тричі відтягав їх від слухання проповіді до каплиці. Одні пішли, другі оперлись і лиш після погрози: »idź, bo zapiszę«, мусіли вийти, боячись кари. Але найшли ся і такі, які категорично заявили, що не підуть. Тут вже почали помагати пралатови Ганушевичови девотки, відтягнувши на бік слухачів.

(Дальше буде).

Просимо відновити передплату.

Новинки

— Календар. В неділю: руско-кат.: Те одора; римо-кат.: Тимотея. — В понеділок: руско-кат.: Татіани м.; римо-кат.: Наверс. Павла. — Ві в торок: руско-кат.: Єрмила і Стратон.; римо-кат.: Полікарпа.

— **Марков ізб'єси ся.** Наші спокійні, в ніч ім не обидні для пам'яті Богдана Дідицького замітки, печатані в „Руслані“ з нагоди его смерти, викликали справді хамську відповідь в „Галичанині“, якому здає ся, що Богдан Дідицький „поставив основи першої рускої письменности в Галичині“, „защитилъ отъ державнихъ посягательствъ поляковъ русскую азбуку“ і „управлялъ руской жизнью тогда, когда Галицкой „Украины“ не было еще даже в утробѣ матери“. Щоби дати можливість відпливови низьких інстинктів, редактор „Галичанина“ накидає ся при сій нагоді на пам'ять пок. Анатолія Вахнянина, якого зве творцем „позорной нової ери“, а в порівняннї з Богданом Дідицьким „круглою нулею“. Колиб редактор „Галичанина“ скінчив був висшу гімназію, то дізнав би ся, що перші основи під руске письменство в Галичині клав Маркіян Шашкевич, який рівнож перший виступив против проєкту введення латинської азбуки. Колиж в році 1859 піднесено поновно сей проєкт, то се завдячити треба об'єднательній праці Головацького, Дідицького і Шеховича, яку Головацький використав для своїх цілей. А »защитила« тоді руську азбуку „отъ державнихъ посягательствъ Поляковъ“ однодушність руського табору, з якою мусіли державні власти числити ся більше, чим з науковими аргументами. Колиб Марков прочитав був хотьби вірш »Побратимови« Шашкевич, то пересвідчив би ся також, що він станув отверто на становиску духової єдности Галичини з Україною, а на сїм становиску стояв рівнож Яков Головацький аж по кінець 1850. року. Колиж редактор „Галичанина“ не вмів зрозуміти ваги праці Анатолія Вахнянина, то ми вияснимо. Против деморалізації, яку вів об'єднательний табір в „Зорі Галицькій“, „Ладі“ та „Семейній Бібліотеці“ (субвенціонованій з Росією), невеличкий гурток молодих людей, а між ними Анатоль Вахнянин, почав будити в 60-тих роках 19. віку руську суспільність. Вахнянин організував громаду народолюбів зразу в Перемишлі, опісля видирав руських студентів з під згубного впливу Раєвського і Ливчака у Відні, де заложив „Січ“, а вкінці основав „Просвіту“ у Львові, якої був першим головою. Він був одним з перших редакторів „Правди“, писав статі до „Основи“, був одним в перших співробітників »Діла«, де лишив поверх двох тисяч статей, навіяних глибоким патризмом а пронизаних широким поглядом. Він, одарений незвичайним гумором, був чим не найліпшим співробітником „Зеркала“, він містив свої оповідання і повість в „Вечерницях“, „Зорі“ та писав протягом чотирох літ 1897—1900) політичні статі в „Руслані“, а на склоні життя, до останньої хвилі працював в „Музичнім Інституті“, якого був творцем і ду-

шею. Не бракло его також в організаційній, просвітній праці по читальнях майже цілої Галичини. І в сїм головна заслуга Вахнянина, що він належав до організаторів народного товариства, яке нині розросло ся по цілій Галичині з нечуваною силою. А своїм народним ідеалам він не спротивив ся по кінець свого життя і ніякою консолідацією з москвофілами не сплявив ся. Тому він для „Галичанина“ „круглою нулею“, а ми лише всім серцем бажали би, щоби таких „нуль“ числив народний табір як найбільше. Творцем „нової ери“ Вахнянин не був, лише пристав до неї пізніше і по кінець свого життя того не кавав ся. Дорогою „нової ери“ будуть мусіли йти довгий час галицькі послі, а сам „Галичанин“ знає добре, що лише завдяки спеціальній „новій ері“ мають москвофіли 9 послів в соїмі а 5 в парламентах. По щез тут крутити? Ми не відмовляли Богданови Дідицькому ні таланту, ні праці, се одно хіба можемо ствердити, що ані літературні твори Дідицького ані его публіцистичні статі навіть в десятій часті не дорівнюють вазі творчости Вахнянина. Спеціально літературні писма Дідицького належать до „особой русской литературы“, про яку навіть шкода говорити. — Колиж Марков тому гніває ся на Вахнянина, що другою клясою не дав ему скінчити гімназію, то і в таким разі гнів незрозумілий, бо Марков на „редакторськїм проєкті“ заробив кам'яницю вартости 200 тисяч корон, отже матеріально виїшов дуже добре. Чогож тут бісити ся?

— **З Жидачева** доносять нам: Жидачівський повіт — се річ знана — трохи закацанщений. Однак в минулім році зроблено у нас так багато на народній ниві, що до кількох літ, сподіємо ся, буде се оден з найкраще організованих повітів. Ще ліпше стоїть справа в самим Жидачевом. Приповідка каже, що рибу чужі від голови. Тож і у нас взято ся до праці від повітового міста. Хто знає Жидачів вперед кількох літ, той не пізнав би его тепер. Давніше міщани не мали ні товариства свого руського, ані не думали про яку не будь організацію, хоч були між ними люди, яких одно тепле слово було би загріло до народної праці. Від колиж прибув тут на сотруника о. Ів. Скоробогатий, инше житє настало в місті. Заложено пожарного »Сокола«, до якого вписало ся около 100 членів; »Сокіл« поставив собі власний дім, в яким дає театральні представлення; члени »Сокола« справляють собі залюбки сокільські мундури. Одним словом »Сокіл« став осередком народного життя в місті і дасть почин до заснованя інших руських товариств. Хто хоче організувати міщан — най заложить тов-о »Сокіл«. Се найліпший лік на всякі жалі, що, мовляв, міщанство пропадає для нашого народа. Не пропадає, лиш зложіть трошки праці коло него. Руський дух в нїм присланий. Пробудіть его, а не пожалуйте труду.—Сокіл.

— **Укр.-русский клуб** — як доносять з Відня — ухвалив запротестувати проти одностороннього управлїнення язикової справи лише для Чех і порішив поставити в палаті наглядче внесенє з жаданєм видачі державного закона язикового. Се внесенє поставити пос. Евг. Левіцький. При нагоді обговорюваня в палаті справи італійського виділу укр.-русский клуб постановив жадати утвореня самостійного руського університету у Львові.

— **Зимовий курс шкільний** скінчить ся в суботу дня 30. с. м. Ученики не дістануть однак шкільного свідочтва з першого півроку, але лише „піврічний виказ цензур“. Сей „виказ“ ріжнить ся від свідочтва передовсім тим, що в нїм не подає ся загального степеня, а лише стверджує ся поступ в чотирох степенях кляси: дуже добрий, добрий, достаточний і недостаточний. Не можна буде отже сказати, як доси, що ученик дістав першу, чи двійку або трійку. Заголовок тих „виказів цензур“ є инший, як був на дотеперішних свідочтвах. Нема в нїм редоводу ученика, ані навіть не подає ся релігії. Мимо всего того виказ мусить бути остемпльований на 30 сотиків, як свідочтво.

— **Лиси у Львові** появили ся при улиці 29. Листопада і роблять тамощним жителям шкоду в курниках. Онодішної ночі лиси закрали ся там до курника і загрязли 2 великі индики і 1 пантарку, полишивши лиш голови і піре. Лиси мали очевидно ще більший апетит і брали ся до дальшої роботи, але коли дріб нароби крику і служба вибігла з хати, лиси повтікали. Служба могла лиш переконати ся, що були 3 лиси. Слїдуючої ночі наставлено лапку на лиси і оден зловив ся, але лапка була очевидно за слаба, бо коли слуга вибіг лис вирвав ся і втік скочивши майже на слугу.

— **Не торгуй поцілуями!** На одній із швайцарських залізниць їхали в одній переділці молодий, пристойний мужчина і старший вже батько з гарною донечкою. Підчас розмови молодець виняв кількадесят 1000-франкових банкнотів і перекладаючи їх з руки до руки, ніби ними забавляв ся. Панна блискучими очками жадбно споглядала на банкноти, а сего лише бажав собі хлопець і без обиняків заявив батькови панни, що за оден поцілуй панни дасть 1.000 франків. Панночка покрасніла і поглянула на батька з такою сердечністю, що старий добряга пристав на пропозицію. Потім дівчина поцілувала хлопця зовсім прилично а одержану 1.000-франківку передала батькови. За хвилину молодець висів на найближшій стациї. Батько панни виняв тоді легко зароблений банкнот, аби ним налюбувати ся, але з перестрахом побачив, що се був реклямовий банкнот якоїсь фабрики шовку. Панна дістала спазми, а старий мало не розхорував ся з обуреня.

— **Від чого пішло слово „трафіка“.** Слово »трафіка« уважає ся за італійске і значить по італійски »крам« або »торговля«. В Стирії називано сїм словом з давен давна тоті крами, в котрих продавано тютюн. Однак первісний початок сего слова є досить неясний. Мабуть ще найліпше пояснює его шведський учений Магнуссен, котрий так каже: Ще в році 229 пд. Хр. вибивали Римляни монету, на котрій було слово Trahaem. Від того називали Греки ту монету по своему »тронайкос«. Сю грецьку назву перекрутили жиди на »трафік«. Про монету »трафік« згадує ся часто в талмуді і то в звязи з особами, котрі жили в першїм столітї пд. Хр. Коли відтак жиди розбрили ся по світі, зайшли й до Риму, де були міньяльниками. Отже тут уживали они назви »трафік« на римську монету, звану пізнійше »квінаціус«, а Італійці зробили з того слово „трафікаре“, що значило „робити в жидами грошеві інтереси«. Не дивота отже, що подібне французьке слово значить „циганити“.

— **На слїд убийника Штофів** впала львівська поліція і може бути, що дасть ся его зловити. При перегляданю стежних листів з послїдних літ, знайдено стежний лист за робітником Андрїєм Курком літ 24, котрий був засуджений за убийство на кару смерти через повішенє, а відтак помилуваний, відсиджував кару в'язниці на ціле житє у Віснїчу під Краковом і втік звідтам у вересні 1907 р. В короткім часі по втечі доконано в Чаньці подвійного убийства на коршмари і его жінці за помічю сокири. Слїдство ведене в сїй справі дало неоспоримий доказ, що убийства допустив ся Андрій Курек, котрого однак не можна було вислїдити. Позаяк опис того убийника згаджує ся вповні з описом слуги Штофів, зажадала поліція фотографії Курка з Віснїча. Коли своякам Штофів і сусїдам з ул. Собіського показано ту фотографію, всі они, числом около 20 осіб, розпізнали в нїй того ніби якогось Федорака, що служив у Штофів, хоч нема ще на нїй шраму на правій брови, котрий придбав собі очевидно вже по втечі з Віснїча. Може бути, що убийство Штофів було вже третим, якого Курек допустив ся. Позаяк він не зрабував більшої суми як кількадесят корон, то є здогад, що він не втік за границю, лиш став може знов десь на службу в краю та виглядає лиш догідної хвилі, щоби знов допустити ся якогось убийства.

— „Небезпечний“ в'язень. Одна російська часопись доносить, що тепер сидить у в'язниці в Читі на Сибірі, відокремлений від інших, 10-літній хлопчина Писаренко, котрого в'язнять вже від кількох місяців. Через два роки сидів він в тюрмі із своєю матір'ю, в характері нелітної дитини. Матір засуджено за справу федералістів і вислано на тяжкі роботи в Сибір, а її десятилітнього хлопчину узнали тепер також винуватим за належане до федералістів, отже як переступника задержано его в строгій в'язниці. Страшне вражінє робить сей хлопець, ходячи по в'язничому подвір'ю а арештантським одязі в асисті чотирох жовнірів із острими багнетами.

— Примір до наслідування. Від 1. червня 1907 заведено в місті Мон в Бельгії таку установу, що кожда новонароджена дитина з бельгійських родичів зараз по народженю дістає від громади книжочку на вложеній на ощадність оден франк. Родичі можуть відтак вкладати дальші ощадности для дитини, можуть однак в потрібі ті ощадности витягнути, та дарований громадою оден франк остає на книжочці як довго дитина живе. За приміром міста Мон пішло 45 інших бельгійських громад, при чім горожани тих міст незвичайно вдоволені. На основі того досвіду поставив радний французького міста Марсїлії, Ростен, 25. цвітня 1908 р. внесене, щоби рада міста дарувала кожій марсїлійській дитині таку саму книжочку на ощадности. Рада міста прийняла се внесене дуже радо. Можна сподівати ся, що так діти як їх родичі, маючи книжочку щадничу на 1 франк, будуть мати і інтерес і приману вкладки збільшати і тим способом розбудить ся серед суспільности змисл до ощадности Коби то наші громадські ради пішли слідом бельгійських та французьких громад, то може не оден гірко запрацьований сотик, який в дни уродив дитини видає ся на горівку і інші непотрібні річи, вплинув би на щадничу книжочку і етав би завязком власного майна новонародженого дитяти.

— Любитель штуки. Берлінський актор Рамзеер вибрав ся був одного разу обіаджати зі своєю театральною дружиною швайцарські міста і давати представлення. Так заїхав він до якогось містечка в швайцарській долині Ементаль і пішов там до пана бурмістра, щоби виробити собі позволене на кілька театральних вистав. А пан бурмістр переглянувши сьвідоцтва Рамзеера, виставлені ему у всіляких швайцарських містах, змірив артиста від голови до ніг та промовив до него коротко слідуєчими словами: Скажіть самі, чи вам не встидно пускати ся так на комедиянта, такий здоровий хлописко, як ви! Виносіть ся з Богом!

Оповідки.

— Дальший репертуар руского театру в Перемишлі. (Саля Народного дому. Початок 7 1/2 вечером).

В неділю дня 24. с. м. „Маруся Богуславка“ історична драма зі співами в 5 діях М. Старикого.

— Театр львівського „Сокола“ відіграє завтрашньої неділі: „Степовий гість“ (За батька), драма на 5 дій з часів Хмельницького, Б. Грінченка. Ціни місць: крісла по 1.60, 1.20 і 1 К, партер стоячий 50 с, для військових і студентів 40 с. Початок о 6. год.

— Іменованя. Міністер внутрішних справ іменував старостами: Елв. Юристовського, Мих. Бартошевського, Конст. Де Льюжа, Ад. Гайлькорн-Странського, Влад. Гошарда, Бол. Несвятковського і д-ра Петра Баранського; секретарями намісництва: Стан. Красіньського і Стан. Подвійського; старшими комісарями повітовими: Влад. Тишкового, д-ра Фр. Кшисіка, Йос. Збишевського і д-ра Стеф. Таньського. — Канцеліст кр. дирекції скарбу Омелян Посацкий став іменованим канцелістом намісництва.

— З залізниць. З днем 1. лютого 1909. отвірає ся на шляху Краків-Підволочиска поміж станицями Ряшів-Ланьдуг в км. 166.0 перестанок Стражів, для руху особового і пакункового.

Час від'їзду поїздів задержуючих ся на тим перестанку поданий в стіннім і кишневім розкладі їзди. Білети для подорожних зі Стражова видавати будуть кондуктори в поїзді, а належитість за пакунки буде ся оплачувати в стациі призначеня.

Наука, штука і література.

— Українське видавництво „Віс“ заходить ся коло ілюстрованого виданя творів І. П. Котляревського, до якого буде подана статя про значінє Котляревського в історії української літератури.

— Шлісельбурска кріпость. В Чикаго фірмою Моск видано невелику книжку про російську шлісельбурску кріпость. Зве ся книжка: „The Russian Bastille“. В ній списано історію кріпости, біографії в'язнів шлісельбурських з характеристикою їх політичної діяльности. До книжки додано інтересну передмову, написану Н. Чайковским та портрети шлісельбурців.

— Іван Тургенев. Поезії в прозі. З російської мови переклав Остап Луцкий. Львів 1909. Друк і наклад „Загальної Друкарні“. Стор. 68, м. 16-ка. Ціна 40 сот.

Телеграми

в дня 23. січня.

Софія. Кружляє чутка, що викрито тут заговор на житє короля Фердинанда. Кілька осіб арештовано.

Реджіо ді Калябрія. Вчора відчуту ту сильне землетрясенє.

Петербург. Пошесть холери знова грізно виступає. Вчора було 38 нових занедужань на холеру.

Ріо де Жанейро. Імміграція до Бразилії числила в минулім році 94.000 осіб.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках торговлях і крамницях лише туток і папєрців з першої галицко-руської фабрики Евгєна Білінського в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурсов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся покликую:

Свій до свого!

Бюро Немчиновскої, Львів, пл. Академічна 3, поручає учителів, учительки, бонь, гувернантки, офіціялістів, господнів та всяку службу.

Нездоровий жолудок не стерпить нічого

а наслідком того є: брак апетиту, біль жолудка, мловне, забурєня при травленю, біль голови і т. п. Певну поміч проти того подають

КАЙЗЕР'А

Pfeffermünz-Caramellen

лінарско випробовані!

Оживляюще ділающе і помагающе до травлення та скріплення жолудка средство

Пакет 20 і 40 сотиків

у всіх аптиках і дрогуєриях.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма

від 16. до 31. січня 1908.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представленє. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5

Працюйте і щадіть!

Товариство взаїмного кредиту у

„Дністер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%.

Членами можуть бути і позичку дістати тільки члени обезпечені більше літ в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні ціли квоту 45.835 К.

Вкладки 2,795.183 К.
Позички уділені . . . 3,410.684 К.
Уділи членські . . . 234.398 К.
Цінні папери 130.452 К.
Фонд резервовий і інші . 46.842 К.
Льокації 182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20. отворені перед полуднем від 8—2. год.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломні	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
„ Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
„ Курович	—	—	12:54	—	8:34
„ Винник	7:51	—	12:54	3:44	8:34
Зі Львова відходять до					
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломні	—	—	—	6:08	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35†
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15
З Підзамча:					
До Підволочиск	6:35	11:02	2:31	8:08	11:32
„ Бродів	6:35	11:02	2:31	8:08	—
„ Курович	—	8:53	—	4:41	—
„ Винник	5:47	8:53	2:01	4:41	—

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.